

Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Bušovice

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

VÝCHOVA

Školní rok 2022 - 2023

Sestavila: Bc. Vlasta Marková
Bc. Václav Tremel
Schválil: PhDr. et Mgr. Mojmír Šebek
Platnost: 01.09.2022 – 31.08.2023

Obsah

1. Identifikační údaje zařízení.....	3
1.1 Organizační struktura	3
1.2 Personální zabezpečení	3
2. Charakteristika školského zařízení – jednotlivých součástí zařízení	4
3. Charakteristika ŠVP	6
4. Výchovné cíle	7
5. Rozvoj klíčových kompetencí ve výchovně vzdělávacím procesu	9
6. Formy výchovné činnosti.....	12
7. Obsah výchovy a vzdělávání v mimoškolní činnosti	17
8. Délka a časový plán, obsah a formy zájmového vzdělávání	18
9. Postup při přijímání, přemísťování a propouštění dětí	21
10. Dobrovolný pobyt.....	24
11. Popis materiálního zabezpečení	27
12. Ekonomické podmínky	29
13. BOZP.....	30

1. Identifikační údaje zařízení

Název zařízení: Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice

Adresa: Buškovice 203, 441 01 Podbořany

IČO: 49 123 947

Telefonní kontakt: 415 237 216, 725 114 370

ID datové schránky: wya8pep

E-mail: vum.buskovice@email.cz

Webové stránky: www.vubuskovice.cz

1.1 Organizační struktura

Školské zařízení sdružuje:

- Výchovný ústav: IZO 102501238 kapacita 40 dětí
- SVP: IZO 181067676
kapacita ambulantní neomezená
internátní část 8 dětí, zařízení intervenční, koedukované
- Střední škola: IZO 110 033 809 kapacita 86 žáků
- 4. Školní jídelna: IZO 110 150 597 kapacita 70 jídel

1.2 Personální zabezpečení

- Celkový počet pracovníků VÚ Buškovice je 59.
- Z toho 43 pedagogických pracovníků vykonávající vzdělávací, psychologickou a speciálně pedagogickou činnost.
- V našem zařízení pracují učitelé, vychovatelé, asistenti pedagoga, psycholog a speciální pedagog – etoped.
- Dále zde pracuje 15 nepedagogických pracovníků zajišťující provozní činnost.
- Pracovně právní poměry zaměstnanců upravuje zákoník práce a zákon o pedagogických pracovnících.
- Základní povinnosti zaměstnanců vyplývají z pracovního řádu, organizačního řádu, a z pracovní náplně.
- Pedagogický pracovník vykonávající vzdělávací a výchovnou činnost, činnost speciálně pedagogickou a pedagogickou – psychologickou činnost, musí splňovat kvalifikační požadavky. Podmínkou je i psychická způsobilost a bezúhonnost.

2. Charakteristika školského zařízení – jednotlivých součástí zařízení

- **Výchovný ústav**

Výchovný ústav je výchovně vzdělávací zařízení a pečuje o chlapce starší 15 let s poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. VÚ má 5 výchovných skupin, přičemž v jedné výchovné skupině je maximálně 8 dětí. Činnost, obsah a formy péče jsou upraveny zákonem č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- **Střední škola**

Střední škola umožňuje vzdělávání podle klasifikace kmenových oborů vzdělávání, rámcového vzdělávacího programu, Tesařské práce, Zednické práce, Stavební výroba, Lesnické práce, Zahradnická výroba

Cílem přípravy na Střední škole je umožnit žákům doplnění a rozšíření teoretického a praktického vzdělání, podle zvoleného oboru, dosaženého v průběhu povinné školní docházky a poskytnout jim základy odborného vzdělání a manuálních dovedností v jednotlivých činnostech dle zaměření přípravy na budoucí povolání.

Místo poskytovaného vzdělání nebo školských služeb: Buškovice 203, 441 01 Podbořany

- **Středisko výchovné péče**

Oddělení ambulantní:

Je určeno dětem, u kterých se projeví poruchy chování, učení, popřípadě jiné krizové situace, jejich rodinám, školám, výchovným zařízením a pracovištím sociálně právní ochrany dítěte. Nabízíme široké spektrum činností od poradenství, diagnostiky až po terapeutickou péči. Tyto ambulantní služby lze využít jednorázově nebo opakovaně po dobu domluvenou na základě cílů spolupráce.

Oddělení internátní:

Diagnostický a výchovně terapeutický pobyt trvá zpravidla 6 - 8 týdnů. Pobytové zařízení je v provozu pouze v průběhu školního roku. Klienti jsou přijímáni na základě žádosti obou rodičů nebo zákonných zástupců, na základě doporučení ambulantního pracoviště SVP, popř. z rozhodnutí soudu. Pobyt klientů je dobrovolný. Důraz se klade na vysokou motivaci klientů. Při nástupu klientů do SVP se uzavírá písemná dohoda s rodinou klienta.

Pobytová péče se doporučuje klientům v případech, kdy se ambulantní péče ukáže být nedostatečná.

- **Školní jídelna**

Školní jídelna zajišťuje celodenní stravování v průběhu celého týdne s kapacitou 70 jídel.

3. Charakteristika ŠVP

Školní vzdělávací program pro výchovu, tedy mimoškolní činnost se vztahuje na pedagogicky řízené činnosti a je východiskem pro vypracování výchovných programů zařízení a výchovných skupin. Je zpracován v souladu s § 5, odst. 2, Zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon). Je koncipován tak, aby byl v souladu s ustanoveními Zákona č. 109/2002 Sb. a aby děti se závažnými poruchami chování, za podpory speciálně pedagogických, vzdělávacích a výchovných metod, mohli dosáhnout co nejvyšší možné úrovně osobnostního rozvoje a bylo dosaženo maximální možné míry jejich socializace.

Základním cílem je zdravý rozvoj osobnosti dětí, umístěných v našem zařízení, jejich další proces resocializace a reedukace, jakožto i další řádné vzdělávání v učebních oborech. Při odborné a přiměřené aplikaci ŠVP programu lze přispět k předcházení vzniku a rozvoji negativních projevů v jejich chování a zmírnění příčin a důsledků vzniklých poruch chování a jednání.

Nezanedbatelným cílem výchovné práce je vytvoření trvalého prostředí, které by umístěným chlapcům umožňovalo uspokojování základních materiálních, citových i speciálních potřeb, a které by rovněž zajišťovalo vhodné rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a zvláštnostem každého jedince.

Vzdělávací program nemá pevný časový rámec, neboť naplňování vzdělávacích – edukačních cílů je reedukační proces, který probíhá po celou dobu pobytu chlapce v našem zařízení. Míra zvládnutí uvedených cílů je následně a pravidelně vyhodnocována a kontrolována.

ŠVP vytváří komplex vědomostí a návyků, které mohou chlapci za dobu pobytu zvládnout. „Vše“, co v zařízení vykonáváme, organizujeme a plánujeme, má jeden sjednocující prvek, kterým by mělo být společné snažení, aby se chlapci k nám zařazení dokázali vyrovnat s nepříznivými vnitřními i vnějšími podmínkami, jež ovlivňují jejich život a dokázali se integrovat do běžného občanského života a následně si najít profesionální uplatnění. Nutností je proto vytvoření prostředí, založeném na důvěře a respektu, kde lze vyjadřovat své názory či předkládat vlastní podněty, k čemuž je určena spoluspráva chlapců v zařízení.

ŠVP tvoří rámec pro naplnění specifických a individuálních cílů dětí umístěných v zařízení. Pedagogickým pracovníkům je vytvořen prostor pro zpracování jednotlivých, vlastních tematických plánů s respektováním individuálních dispozic a schopností chlapců.

Konkretizace ŠVP je prováděna v měsíčních a týdenních plánech činnosti.

4. Výchovné cíle

Základním cílem výchovné činnosti ve VÚ Buškovice je takové resocializační a reedukační působení na děti, které by jim umožnilo získání kompetencí (emočních, sociálních, kognitivních, behaviorálních) umožňujících integraci do společnosti. Výchovné cíle vycházejí z obecného cíle výchovné práce v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Rozvoj osobnosti

- utváření vhodných hygienických a psychohygienických návyků, výchova k sebeobsluze a dodržování zásad zdravého životního stylu a denního režimu.
- získávání, osvojování a prohlubování vědomostí, nácvik dovedností a návyků, rozvoj v oblasti kognitivních procesů i projevů chování
- sebepoznávání, schopnost vyrovnávat se s nepříjemnými emocemi, zvládnání subjektivně vnímaných náročných situací prosociálním a konstruktivním způsobem, řešení intrapersonálních i interpersonálních konfliktů, schopnost dosahovat cíle a zvládat překážky sociálně přijatelným způsobem
- schopnost monitorovat a korigovat vlastní projevy chování v souladu s běžnými sociálními normami
- navazovat kontakt a učit se soužití s ostatními lidmi, vyrovnávat se přijatelným způsobem s autoritami, cítit zodpovědnost za vlastní chování i přiměřený podíl sounáležitosti a zodpovědnosti za druhé v sociální skupině při zachování schopnosti asertivně se prosadit
- samostatná orientace v realitě, schopnost rozhodovat se mezi alternativami a nést za následky rozhodnutí zodpovědnost
- schopnost vztahovat se k druhým lidem kooperativně

Rozvoj samostatného rozhodování

- poznávání sebe sama v různých situacích
- potlačování negativních citových stavů a překonávání překážek a obtíží
- vyhledávání kompromisů
- přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodování, jednání, chování a cítění.

Učit se být

- utváření adekvátního emočního prožívání

- kultivace emočního prožívání
- rozvíjení volných vlastností
- prohlubování dovedností potřebných k sebepoznání a sebehodnocení
- orientaci v sociálním prostředí

Učit se žít společně – spolupracovat

- respektování lidského života
- oproštění od předsudků v oblasti osobní, národnostní a občanské identity, respektování identity druhých
- utváření slušného a odpovědného chování v souladu s morálními zásady a pravidly
- rozvíjení komunikativních dovedností a dovedností hodnotných pro partnerský život
- utváření úcty k živé a neživé přírodě a zlepšování životního prostředí
- toleranci a ohleduplnost k jiným lidem, kulturám a duchovním hodnotám

5. Rozvoj klíčových kompetencí ve výchovně vzdělávacím procesu

Veškeré výchovné činnosti směřují k vytvoření klíčových kompetencí představujících soubor znalostí, dovedností, návyků a postojů, které nacházejí svůj výraz v konkrétních projevech chování a jsou využitelné v praktických životních situacích. Osvojení těchto kompetencí vytváří předpoklad pro úspěšnou adaptaci na neustále se měnící podmínky sociální reality a tím i předpoklad pro integraci.

Kompetence v oblasti kognitivní

- schopnost vyhledat, přijmout a zpracovat informace, pochopit jejich smysl a kontext, využít je v procesu učení a přenést do praktického života
- monitorovat, organizovat a řídit proces vlastního učení včetně praktického zhodnocení výsledků
- orientovat se v obecně užívaných symbolech, znacích a termínech
- schopnost řešit problémy, vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o jejich příčinách vzniku a souvislostech a na základě zkušeností hledat konstruktivní řešení
- schopnost formulovat problém, nalézat způsoby jeho řešení a aplikovat je v praxi
- schopnost samostatně se rozhodovat, zvažovat důsledky a nést za rozhodnutí odpovědnost
- schopnost orientovat se v nejrůznějších textech, pokynech, tiskopisech apod.
- schopnost využívat možností komunikačních technologií

Kompetence v oblasti sociální, interpersonální, emoční a pracovní

- schopnost efektivně komunikovat, výstižně, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky písemně i v ústním projevu, diskutovat a přiměřeně argumentovat
- schopnost využít získané komunikativní dovednosti k navazování a vytváření mezilidských vztahů
- orientace v mezilidských vztazích, náhled na zpětnovazebné důsledky vlivu vlastního chování na okolí
- schopnost rozpoznat mimonormní a rizikové chování včetně jeho možných následků pro nositele

- zvládnutí běžných i subjektivně náročných sociálních situací na úrovni projevů chování i na úrovni prožívání, schopnost korigovat projevy maladaptivního chování prostřednictvím běžných mechanismů sociálního učení
- schopnost dodržovat normy chování, schopnost orientovat se v základních hodnotách obecně lidských i společensky definovaných
- schopnost přenášet a efektivně používat získané základní pracovní dovednosti a návyky v každodenní realitě
- schopnost orientace ve skupinových procesech a vztazích, schopnost spolupracovat s ostatními

Kompetence řešit problémy

Výchovně vzdělávací proces směřuje k tomu, aby děti byly podle svých schopností a možností schopny řešit různé životní situace.

- vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o příčinách a na základě zkušeností hledat řešení
- postihnout problém, nalézt a formulovat možnosti jeho řešení a uplatnit je v praxi
- samostatně rozhodovat a zvažovat důsledky svého rozhodnutí, nést za ně odpovědnost

Kompetence komunikativní

Výchovně vzdělávací proces je směřován k tomu, aby ve všech jeho oblastech byly rozvíjeny komunikativní dovednosti, děti by podle svých schopností a možností měly

- výstižně a souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky v písemném i ústním projevu
- diskutovat s vhodně volenou argumentací
- využívat získané komunikativní schopnosti k vytváření vzájemného vztahu k ostatním lidem
- rozumět různým textům – tiskopisy, informace, pokyny
- využívat možnosti komunikačních technologií

Občanské kompetence

- schopnost chápat význam a funkci zákonů a dalších společenských norem, orientovat se ve svých právech a povinnostech
- respektuje odlišný způsob vztahování se k realitě u jiných etnik, skupin, náboženství apod.

- schopnost efektivně zvládat běžnou komunikaci s institucemi
- schopnost poskytnout účinnou pomoc v krizových situacích
- projevovat pozitivní postoj k ochraně životního prostředí

6. Formy výchovné činnosti

Výchova a vzdělání v mimoškolní oblasti poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností a dalšími aktivitami zaměřením na různé oblasti

Rekreační

Výchovná činnost směřuje k těmto cílům:

- uplatnění kompenzační funkce rekreace
- odstraňování únavy z jednostranného zatížení organismu
- využívání forem aktivního odpočinku
- **hlavní činnosti:**
  - individuální a skupinové tělovýchovné aktivity orientované na uvolnění a relaxaci
  - vycházky a pohybové hry v přírodě
  - rekreační provozování sportovní a tělovýchovné činnosti
  - účast na dobrovolných akcích rekreačního charakteru
  - návštěvy kin, divadla, koncertů, sportovních podniků apod.
  - výlety a nejrůznější akce orientované zážitkově a rekreačně

5. očekávané kompetence:

- schopnost chápat podstatu aktivního odpočinku a využívat ji v praxi
- znalost vhodných relaxačních technik a schopnost aktivně jich využívat

Příprava na vyučování

- **výchovná činnost směřuje k těmto cílům:**
  - doplnění vzdělávací činnosti školy
  - prohlubování a rozvoj vědomostí, dovedností a návyků získaných při vyučování
  - posilování smyslu pro povinnost a odpovědnost
  - ohleduplnost k ostatním a pomoc slabším
- **hlavní činnosti:**
  - pravidelné vypracovávání písemných a ústních úkolů
  - osvojování základních technik učení a jejich upevňování, práce s knihou, využívání učebních pomůcek
  - samostatná práce
  - vzájemná pomoc při vypracovávání úkolů (práce ve dvojicích, trojicích, pomoc starších žáků mladším apod.)

- upevňování vědomostí, dovedností a návyků zábavnou formou
- kontrola úrovně vědomostí, dovedností a návyků, odstraňování zjištěných nedostatků
- prohlubování poznatků získaných ve škole při vycházkách, exkurzích, zájmové činnosti
- pravidelná kontrola učebních výsledků, spolupráce se školou
- práce s odbornou literaturou (slovníky, encyklopedie apod.)
- **očekávané kompetence:**
- schopnost samostatně se učit a zorganizovat si práci tak, aby byla efektivní
- schopnost spolupracovat s ostatními a dodržovat dohodnutá pravidla spolupráce

Zájmové výchovná činnost směřuje k těmto cílům:

- vyvolání zájmu dětí o technické obory, zvyšování úrovně jejich technických znalostí a manuální zručnosti při zacházení s nástroji a jednoduchými technickými přístroji
- zařazování aktivit zaměřených na ochranu přírody, přírodovědné obory, pěstitelství a chovatelství
- kultivování společenského chování
- rozvíjení čtenářských a literárních dovedností, slovního projevu, estetického vztahu k okolí, výtvarných a hudebních dovedností
- upevňování tělesné zdatnosti, rozvíjení sportovních dovedností, aktivnímu pobytu v přírodě
- prohlubování znalostí pravidel silničního provozu
- **hlavní činnosti:**
- pracovní technické, zhotovování výrobků z nejrůznějších druhů materiálů
- práce montážní a demontážní, oprava jízdního kola, hraček, nábytku apod.
- modelářství
- elektrotechnické práce
- přírodovědné, pozorování živé přírody v daném regionu, pozorování změn a vzájemných vztahů mezi živými organismy
- pozorování neživé přírody
- pěstitelské práce na zahradě
- vycházky a výlety do přírody, exkurze do ZOO, botanických zahrad, zemědělských podniků
- aktivní pomoc při ochraně přírody

- společenskovední, neformální rozhovory o knihách, filmech, divadelním představení, televizním pořadu apod.
- besedy s významnými osobnostmi společenského a kulturního života
- projevování úcty ke státním symbolům, sledování tisku a médií o současné domácí i světové situaci
- oslavy tradičních svátků s uplatněním regionálních zvyků
- výlety a exkurze na památná místa naší minulosti
- estetické – výtvarné – zobrazování skutečnosti podle představ a fantazie
- dekorativní řešení plochy, využití písma
- zhotovování dekorativních užitkových předmětů
- chápání funkce výtvarného umění v životě a ve společnosti
- prostorové techniky, modely, makety
- fotografování
- prezentace na veřejnosti, výstavy
- estetické – hudební – poslech hudby, hra na jednoduché hudební nástroje
- veřejná vystoupení
- - sólový a sborový zpěv s doprovodem i bez doprovodu hudebního nástroje
- spojení hudby s pohybem, hudební hry
- literárně dramatické – společná i individuální četba prózy i poezie
- návštěva filmových a divadelních představení
- recitace, dramatizace, literární pásma
- - kultivace slovního projevu -
- aktivní účast dětí na divadelních představeních

Sportovní

- kondiční, zdravotní a vyrovnávací cvičení
- pohybové hry, akrobatická cvičení
- míčové hry, základy lehké atletiky
- gymnastika, zimní sporty, plavání a hry ve vodě
- turistika a zážitková pedagogika
- sledování sportovních událostí, besedy se sportovci

Dopravní a branné

- poučení o protipožární ochraně
- aktivní znalost zásad první pomoci
- táboření, orientace v okolí, turistické pochody a výlety
- ochrana při neočekávaných přírodních katastrofách
- ochrana před následky vedení války nebo teroristických akcí
- seznámení s dopravní tematikou
- procvičování znalostí zásad chování chodců a cyklistů v silničním provozu

Sebeobslužné a organizační

- péče o oděv a obuv, drobné opravy
- výměna osobního a ložního prádla
- udržování pořádku v osobních věcech
- přepírání drobného prádla
- příprava jednoduchého jídla, zacházení s jednoduchými spotřebiči
- péče o čistotu a estetický vzhled zařízení a jeho okolí
- péče o vlastní zdraví, osobní hygienu, estetický vzhled
- péče o malé děti a pomoc slabším
- pomoc při péči o nemocné
- ochrana zdraví, předcházení úrazům
- hospodaření s kapesným a dalšími příjmy, aktivní účast při nákupu potravin, oblečení, školních potřeb, osobních předmětů, doplňků vybavení zařízení apod.
- příprava oslav svátků
- aktivní účast na plánování a organizování života v zařízení
- vyřizování jednoduchých úředních a osobních záležitostí

Reedukační a resocializační

Výchovná činnost směřuje k těmto cílům:

- sebepoznání, změny v oblasti motivace, postojů i chování
- prosociální chování, konstruktivní zvládnání konfliktů a vlastní agresivity, změny v hodnotové orientaci a životním způsobu
- integrace do společnosti
- hlavní činnosti:

- nácvik dovedností potřebných k prosociálnímu a efektivnímu chování
- konstruktivní zvládání náročných situací, konfliktů a agrese
- motivace, podpora, ocenění, sankce, sebeřízení, konfrontace s důsledky chování
- vytváření modelových situací včetně vhodných spouštěčů
- aktivní sociální učení, terapie realitou, kognitivně behaviorální přístupy
- vytváření a modelování adekvátních vzorců chování a jejich posilování

7. Obsah výchovy a vzdělávání v mimoškolní činnosti

Při stanovování této činnosti vycházíme vedle pedagogických zásad ze základních požadavků, které jsou specifické pro zájmové činnosti. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času lze chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení chlapců k účelnému využívání volného času. Prioritou by mělo být děti seznamovat s různou smysluplnou náplní volného času, která ji přinese uspokojení, kompenzaci a seberealizaci. Na základě poznání různých přiměřených aktivit se vytváří základy pozdějšího návyku na využívání volného času. Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí k aktivnímu zapojení se do plánování přípravy realizace i hodnocení činnosti. Při naplňování požadavku seberealizace se snažíme, aby každý chlapec mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a tím být v některé oblasti lidských činností úspěšný. Chlapce nehodnotíme pouze navzájem srovnatelnými výsledky, ale oceňujeme především snahu a konečný výsledek s ohledem na možnosti a předpoklady. Požadavkem na relaxační či rekreační zaměření volnočasových aktivit pak přispíváme k odstraňování únavy a regenerujeme tím u chlapců jejich duševní a fyzické síly.

Obsah a časový plán vzdělávání je ukotven ve Vnitřním řádu a rovněž je specifikován i v dalších dokumentech pro mimoškolní činnost – roční plán výchovně-vzdělávací činnosti, týdenní plány výchovných skupin.

Obsah vzdělávání je obsažen ve výše uvedených plánech, které vycházejí ze ŠVP a jsou vytvářeny tak, aby obsáhly všechny oblasti vzdělávání a svým konkrétním obsahem vedly chlapce k získávání klíčových kompetencí.

Obsah zájmového vzdělávání je obsažen v plánu práce jednotlivých zájmových útvarů, trvání pravidelného zájmového vzdělávání je jeden rok.

Důležitou roli hraje také systém hodnocení práce a chování chlapců, které je dáno nejen Zákon č. 109/2002 Sb., ale rovněž i slovní hodnocení, kdy i každodenní pochvala může mít motivační charakter.

Pravidelné týdenní komunity výchovných skupin slouží k tomu, aby chlapci společně rozebírali svoje úspěchy a neúspěchy či plánovali činnosti na další týden a další období.

Pravidelná zájmová činnost probíhá v období (září – červen), nepravidelná zájmová činnost probíhá celoročně.

8. Délka a časový plán, obsah a formy zájmového vzdělávání

Délka vzdělávání a časový plán

Jsou dány dobou trvání pobytu dítěte v našem zařízení. Zájmové vzdělávání probíhá po celý rok, a to i ve dnech, kdy není školní výuka. Délka vzdělávání podle charakteru činnosti probíhá jak v rádech hodin, tak v některých případech delší dobu (měsíc, rok).

Obsah zájmového vzdělávání

Při stanovování této činnosti vycházíme vedle pedagogických zásad ze základních požadavků, které jsou specifické pro zájmové činnosti. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času lze chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení chlapců k účelnému využívání volného času. Prioritou by mělo být děti seznamovat s různou smysluplnou náplní volného času, která ji přinese uspokojení, kompenzaci a seberealizaci. Na základě poznání různých přiměřených aktivit se vytváří základy pozdějšího návyku na využívání volného času. Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí k aktivnímu zapojení se do plánování přípravy realizace i hodnocení činnosti. Při naplňování požadavku seberealizace se snažíme, aby každý chlapec mohl uplatnit své specifické vloh a schopnosti a tím být v některé oblasti lidských činností úspěšný. Chlapce nehodnotíme pouze navzájem srovnatelnými výsledky, ale oceňujeme především snahu a konečný výsledek s ohledem na možnosti a předpoklady. Požadavkem na relaxační či rekreační zaměření volnočasových aktivit pak přispíváme k odstraňování únavy a regenerujeme tím u chlapců jejich duševní a fyzické síly.

Obsah a časový plán vzdělávání je ukotven ve Vnitřním řádu a rovněž je specifikován i v dalších dokumentech pro mimoškolní činnost – roční plán výchovně-vzdělávací činnosti, týdenní plány výchovných skupin.

Obsah vzdělávání je obsažen ve výše uvedených plánech, které vycházejí ze ŠVP a jsou vytvářeny tak, aby obsáhly všechny oblasti vzdělávání a svým konkrétním obsahem vedly chlapce k získávání klíčových kompetencí.

Obsah zájmového vzdělávání je obsažen v plánu práce jednotlivých zájmových útvarů, trvání pravidelného zájmového vzdělávání je jeden rok.

Důležitou roli hraje také systém hodnocení práce a chování chlapců, které je dáno nejen Zákon č. 109/2002 Sb., ale rovněž i slovní hodnocení, kdy i každodenní pochvala může mít motivační charakter.

Pravidelné denní a týdenní komunity výchovných skupin slouží k tomu, aby chlapci společně rozebírali svoje úspěchy a neúspěchy či plánovali činnosti na další týden a další období.

Pravidelná zájmová činnost probíhá v období (září – červen), nepravidelná zájmová činnost probíhá celoročně.

Formy vzdělávání

Vzdělávání probíhá v rámci výchovných skupin, jeho organizace a časové zařazení je přesně vymezeno Vnitřním řádem.

- **Režimová činnost**

Mimo konkrétní vzdělávací aktivity v rámci vedení chlapců k účelnému využívání volného času, využívají pedagogičtí pracovníci k postupnému získávání klíčových kompetencí veškeré možné režimové činnosti:

Samoobslužné a sebeobslužné činnosti

- péče o osobní hygienu
- péče o ošacení a obuv
- úklidové práce, úklidy pokojů, kluboven, společných prostor
- úklidové aktivity v rámci pracovní terapie v prostředí zařízení a v jeho nejbližším okolí (obecně prospěšná činnost)

Zájmová činnost

Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Základní formy zájmového vzdělávání stanovuje Vyhláška 74/2005 Sb, o zájmovém vzdělávání.

a) pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

- je směřována do zájmových kroužků, kde poskytuje chlapcům zajímavou nabídku účelného využití volného času, reaguje na aktuální poptávku z jejich strany. Jde o pravidelnou činnost, kterou organizují skupinové vychovatelé a jejím základním cílem je rozvoj osobnosti chlapců a návyků účelného nakládání s volným časem, čímž lze výrazně omezit četnost problémových skupin a speciálně patologických jevů.

b) příležitostní výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnosti spojená s místem sídla školského zařízení

- se uskutečňuje formou jednorázových. Jde zejména o exkurze, besedy, výlety, soustředění, nepravidelná účast chlapců na sportovních soutěžích, turnajích či příležitostných kulturně společenských akcí. V tomto ohledu považujeme příležitostnou činnost za jednu z účinných metod prevence, která umožňuje zaujmout chlapce pro některou z prezentovaných činností, najít u něj případné volby a odhodlání k její realizaci ve svém volném čase.

c) táborová a další činnost spojená s pobytem mimo sídlo školského zařízení

- tato činnost je uskutečňována formou pobytů a výcviků, dále pak formou krátkodobých akcí. Tyto jsou považovány za důležitou součást prevence sociálněpatologických jevů v chování chlapců.

d) osvětová, metodická a odborná činnost

- je poskytována podle podmínek a možností zařízení odbornými pracovníky (besedy, přednášky)

e) individuální práce, zejména s vytvářením podmínek pro rozvoj individuálních dispozic chlapců

- jde o jednu z forem zájmového vzdělávání, kdy cílem je vyhledávat a podporovat nadání chlapců a umožnit jim jejich rozvoj

f) nabídka spontánních činností

- nabídka vychází vstříc těm skupinám chlapců, které chtějí naplňovat svůj volný čas v organizovaných a předem určených skupinách, což je ale v našich podmínkách nesnadno realizovatelné.

9. Postup při přijímání, přemísťování a propouštění dětí

Přijímání dětí:

- Sociální pracovnice přebírá osobní dokumentaci dítěte (osobní list, rodný list, občanský průkaz, osvědčení o státním občanství, kartičku pojišťovny příp. zdravotní dokumentaci, etopedické a psychologické hodnocení, rozsudek o ústavní nebo ochranné výchově a jiné doklady, týkající se dítěte).
- Nástup dětí do Výchovného ústavu v případě ochranné výchovy probíhá přes rozhodnutí příslušného Diagnostického ústavu Praha 2, Lublaňská 33.
- V případě nařízení ústavní výchovy rozhoduje o umístění příslušný soud v místě bydliště dítěte.
- Bez rozhodnutí či vydání předběžného opatření nebo nařízení ústavní výchovy nelze přijmout dítě do zařízení.

Při přijetí dítě:

- Absolvuje vstupní rozhovor s ředitelem, zástupcem ředitele pro výchovu, sociální pracovníci, zástupcem ředitele pro vzdělávání, speciálním pedagogem a dalšími pověřenými pracovníky zařízení Absolvuje vstupní zdravotní prohlídku, kterou zařizuje pověřený pracovník a poté smluvní obvodní lékař.
- Seznámí se s VŘ, směrnicemi a podmínkami bezpečnosti ochrany zdraví a majetku. Podepíše o této skutečnosti prohlášení. Toto provede kmenový vychovatel.
- Je zařazeno do výchovné skupiny, učebního oboru a třídy. O tomto kroku rozhoduje ředitel zařízení se svými zástupci a speciálním pedagogem. O změně zařazení dítěte do výchovné skupiny či přeřazení do jiného učebního oboru a třídy rozhoduje ředitel zařízení jeho zástupci nebo pedagogická rada, a to na základě žádosti dítěte nebo z jiných závažných důvodů.
- Dostane přiděleno skříňku (noční stolek, šatnu apod.) na osobní věci a lůžko.
- Je vybaveno oblečením, hygienickými pomůckami atd. dle platných předpisů.
- Je mu umožněno uložení cenných předmětů prostřednictvím vychovatele.
- Má možnost přinést si své osobní věci a věci denní potřeby, s výjimkou elektronických zařízení.

Přijetí dítěte do ústavu oznámí písemně do 3 dnů sociální pracovnice zákonným zástupcům, diagnostickému ústavu, soudu, který nařídil ústavní nebo uložil ochrannou výchovu, Orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) příslušnému podle bydliště dítěte a v případě potřeby Policii ČR.

Přemísťování dětí:

Přemístění dítěte se provádí zásadně jen, je-li v zájmu dítěte (příprava na budoucí povolání, je-li nutná léčebná péče, trestná činnost – šikana).

Všechna přemístění jsou na rozhodnutí soudu (ústavní výchova) či na rozhodnutí příslušného diagnostického ústavu (ochranná výchova). Návrh na rychlé předběžné opatření dává OSPOD a návrh na klasické přemístění může dát OSPOD a ústav a rozhoduje příslušný soud. Návrh zpracovává obvykle sociální pracovnice na základě rozhodnutí ředitele.

Propuštění dětí:

Před propuštěním z výchovného ústavu se připravovaná změna projedná s dítětem. Písemně se 6 měsíců předem informuje o nadcházejícím propuštění dítěte z ústavního zařízení OSPOD.

Domluví se osobní návštěva mladistvého s kurátorem pro mládež, se sociálním kurátorem pro dospělé a osobně se navštíví ubytovna nebo dům na půl cesty, sociální byt, anebo rodiče dítěte, aby se projednalo jeho ubytování po propuštění z ústavu (provádí kurátoři příslušného městského úřadu). Také se projedná potřebná věcná či finanční pomoc, kterou odsouhlasí vedení ústavu a pedagogická rada.

Výchovná péče je ukončena v případě:

- Dosažení věku, do kterého je nařízena ústavní či ochranná výchova. V případě prodloužení této výchovy, po jejím uplynutí.
- Nenařízení ústavní či ochranné výchovy.
- Soudního zrušení ústavní či ochranné výchovy.

Pobyt mimo výchovné zařízení:

Dle § 23 odst. 1) písm. b) a c) zákona 109/2002Sb., ve znění pozdějších předpisů. O podmíněčném ubytování mimo školské zařízení rozhoduje ředitel zařízení spolu s pedagogickou radou a příslušným orgánem OSPOD. Na základě písemné žádosti dítěte, žádosti

rodičů, potvrzení o studiu nebo pracovní smlouvy, vydá písemný souhlas OSPOD. Teprve poté ředitel zařízení vydá rozhodnutí o pobytu mimo ústav.

10. Dobrovolný pobyt

Dobrovolný pobyt ve VÚ, SVP a SŠ Buškovice

Klient (nezaopatřená osoba) může pokračovat v pobytu v zařízení i po dosažení zletilosti, a to na tzv. prodlouženém pobytu v případě že pokračuje ve studiu. O umožnění prodlouženého pobytu po dovršení zletilosti rozhoduje ředitel VÚ a SVP, a to na základě písemné a odůvodněné žádosti dítěte. Základním předpokladem je vyhotovení písemné smlouvy, která zohledňuje případné individuální požadavky dítěte či oddělení VÚ, smlouva je závazná pro obě strany, její závažné porušení může znamenat ukončení pobytu. Dítě je během pobytu povinno řídit se i nadále řádem VÚ, který je z ohledem zletilosti klienta upraven.

„Představ si, že stojíš na prahu nevídaného úspěchu, jasný a krásný život ti leží u nohou. Tak vstaň a číň se! Nauč se žít svůj sen ...“

Podmínky pro dobrovolný pobyt ve VÚ, SVP a SŠ Buškovice

VÚ, SVP a SŠ Buškovice, se smlouvou zavazuje, že nezaopatřené osobě zabezpečí podmínky pro úspěšné dokončení přípravy na budoucí povolání v souladu s platnou legislativou, interními předpisy zařízení a níže uvedenými podmínkami této smlouvy. Nezaopatřená osoba je po dobu platnosti této smlouvy v plném přímém zaopatření zařízení VÚ, SVP a SŠ Buškovice.

Klient či nezaopatřená osoba se touto smlouvou zavazuje, že bude respektovat a dodržovat interní předpisy zařízení zakotvené v organizačním řádu. Bude se řídit vnitřním řádem ústavu, předpisy o bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požárními předpisy a pokyny pedagogických i ostatních pracovníků ústavu v souladu s organizačními a provozními pravidly zařízení. Uzavřením této smlouvy není dotčeno právo nezaopatřené osoby na poskytnutí věcné pomoci při odchodu ze zařízení dle § 2, odst. 7, písm. e) zákona č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních v úplném znění změn a doplňků.

VÚ, SVP a SŠ Buškovice, může tuto smlouvu vypovědět pouze v případě neplnění smluvních podmínek ze strany nezaopatřené osoby. Za neplnění smluvních podmínek je považováno:

- Hrubé nebo opakované porušení pravidel stanovených vnitřním řádem ústavu.
- Nedodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požárních předpisů.

- Neomluvená absence ve školském zařízení nebo vyloučení ze školského zařízení.
- Ohrožování ostatních dětí nebo klientů v zařízení.
- Nerespektování pedagogických pracovníků nebo dalšího personálu ústavu a nedodržování jejich pokynů ve vztahu k výchově, vzdělávání a bezpečnosti osob v zařízení.

V případě, že se jedná o méně závažné porušení pravidel zařízení, je možné dát výpověď pouze tehdy, jestliže byla nezaopatřená osoba v posledních 3 měsících v souvislosti s porušováním výše uvedených pravidel na možnost výpovědi písemně upozorněna ze strany zařízení.

V případě, že se jedná o jednorázové, zvláště závažné porušení smlouvy, může dát zařízení výpověď okamžitě. Za zvláště závažné porušení smlouvy je považováno:

- Fyzický nebo verbální útok na pedagogického nebo jiného pracovníka zařízení.
- Fyzický útok na jiného chlapce.
- Projevy šikany, týrání, rasismu, potlačování občanských práv a svobod.
- Distribuce a užívání návykových látek v zařízení.
- Krádež nebo úmyslné poškození majetku zařízení.

Vedení nezaopatřených osob:

U nezaopatřené osoby se nadále podporuje styk s rodinnými příslušníky. Na dovolenky odjíždí bez souhlasu OSPOD, a na vlastní žádost která je předána sociální pracovníci, a to z důvodu provozních.

Plán mimoškolní výchovné činnosti je vytvářen s pomocí vychovatelů a nezaopatřených klientů. V týdenním plánu si nezaopatřená osoba plánuje, jaké bude činnosti následující týden vykonávat (vycházky, trávení volného času, hospodaření se svými finančními prostředky). Vychovatel pouze dohlíží a je nápomocem připravit nezaopatřenou osobu na vstup do řádného samostatného života.

- Pomoc při hledání zaměstnání.
- Pomoc při hospodaření s finančními prostředky.
- Pomoc při odchodu ze zařízení (úřad práce, sociální a zdravotní pojištění).
- Pomoc při způsobu trávení volného času.
- Pomoc při sebeobslužných dovednostech (hygiena, praní, vaření atd..).

- Pomoc při řádném ukončení střední školy (získat výuční list, či ukončit studium maturitní zkouškou).
- Pomoc při získání řidičského průkazu či dalších osvědčení k výkonu budoucího povolání.

11. Popis materiálního zabezpečení

Součástí výchovného ústavu je střední škola a školní jídelna. Komplex budov a areál výchovného ústavu je situován ve vesnici Buškovice v blízkosti města Podbořan. Ubytování chlapců je rozmístěno do několika rodinných domů. Zařízení splňuje požadavky s ohledem na bezpečnostní kritéria, snadné udržování pořádku a čistoty a dostatek prostoru pro všechny ubytované děti i pracující zaměstnance. Zařízení je vybaveno odpovídajícím nábytkem, splňuje estetická kritéria, výzdoba prostor je mobilní, kdy účastníci se na ní podílejí s využitím výsledků své tvořivosti. Prostory jsou udržované v čistotě s odpovídající teplotou, vlhkostí vzduchu, přiměřeným osvětlením, jsou odhlučněné a udržované. Je splňována v celém rozsahu vyhláška MZ č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. Pro zajištění komplexní péče má zařízení svou kuchyň a jídelnu, prádelnu. Součástí zařízení je víceúčelové hřiště a rovněž odborná pracoviště pro různé formy psychoterapeutických činností.

A/ Prostorová vybavenost teoretické výuky.

Prostorové podmínky pro teoretickou výuku jsou dobré. V hlavní budově se nachází 2 standardně vybavené učebny, IT učebna a interaktivní učebna. Pro výuku IT a další využití pro učitele ostatních předmětů slouží počítačová učebna s osmi žákovskými a jedním centrálním počítačem. Počítačová technika je průběžně udržována a doplňována správcem sítě včetně softwaru. Je prováděna kontrola používání webové sítě a programů. Pro tělesnou výchovu je využíváno víceúčelové hřiště, travnaté nohejbalové hřiště (zahrada), příp. dva tělovýchovné sály (zahrada, vila) a fotbalové hřiště TJ Buškovice.

B/ Prostorová vybavenost praktické výuky.

Prostorové podmínky pro výuku všech oborů jsou poměrně dobré. Využívali jsme dílny (truhlářskou dílnu, tesařskou a skleník s učebnou). Do budoucna je nutné rekonstrukcí stávajícího objektu „stodola“ vybudovat plnohodnotnou tesařskou dílnu s odpovídajícími parametry a všemi náležitostmi.

Průběžně dochází k dalšímu zkvalitnění vybavenosti jednotlivých dílenských pracovišť v rámci celkové modernizace ústavu.

C/ Prostorová vybavenost oddělení ústavní výchovy.

V prostorách pro mimoškolní a volnočasovou aktivitu jsou chlapci ubytováni zpravidla v ložnicích o 2 lůžkách. Standardem se stává součástí ložnice i hygienické zázemí. Rodinné domky jsou další prostory pro klubovou činnost, pro sportovní, kulturní i jiné aktivity. Vše je organizováno tak, aby se život chlapců co nejvíce přiblížil běžným podmínkám. Důraz je kladen na zajištění potřebné, klidné, psychosociální atmosféry bez zbytečného zvyšování hlasu, hluku a napětí. Přísně se zvažují kritéria pro společné ubytování.

Dosahujeme velmi dobrého výsledku v udržení čistoty a pořádku bez výrazného ničení majetku.

D/ Prostorová vybavenost oddělení ochranné výchovy.

Na oddělení pro chlapce s uloženou ochrannou výchovou je plně k dispozici ubytovací kapacita v počtu 8 míst s dostatečným vybavením a hygienickým zázemím, vyřešeným obdobně jako na oddělení ústavní výchovy (ložnice, šatna, sociální zařízení, klubovna apod.). Na odděleních OV jsou rovněž další prostory pro klubovou činnost, pro sportovní, kulturní a jiné aktivity. Zpřísněný režim na oddělení ochranné výchovy vyžaduje důsledné plnění všech základních povinností, ale na druhé straně nejsou zde chlapci omezováni na volnočasových aktivitách, kdy mohou využívat veškerá materiálně technická vybavení sportovišť v objektu zařízení.

Požadavky na personální zabezpečení

Mimoškolní činnost je zajišťována pedagogickými pracovníky – vedoucím vychovatelem, speciálním pedagogem, psychologem, vychovateli a asistenty pedagoga.

Pedagogové musí splňovat kritéria

- Psychická způsobilost dle zákona 109/2002 Sb.
- Zdravotní způsobilost.
- Trestní bezúhonnost.
- Pedagogické vzdělání a speciálně pedagogické vzdělání.
- Mít vůli k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání.
- Mít pedagogické a organizační schopnosti.
- Ovládat Pc.
- Schopnost týmové práce
- Být aktivní a kreativní.
- Být morálně vyspělou osobností.

12. Ekonomické podmínky

VÚ, SVP a SŠ Buškovice je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je MŠMT. Po stránce ekonomické je činnost zabezpečována z rozpočtu školského zařízení. Školské zařízení je financováno prostřednictvím MŠMT ze státního rozpočtu.

13. BOZP

- Školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různorodém prostředí a současně i přijímá opatření k prevenci rizik. Seznamujeme všechny pracovníky organizace i umístěné chlapce s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost, což je součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu, chápanému jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je nutné zajistit nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální.
- Vnitřní řád jako důležitý dokument školského zařízení, obsahuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví chlapců a rovněž jejich ochranu před sociálně patologickými jevy, před projevy diskriminace, nepřátelstvím nebo násilím. ŠVP obsahuje popis podmínek BOZP, za nichž se zájmové vzdělávání ve školském zařízení uskutečňuje.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná struktura činností a skladba zaměstnání,
- Vhodný stravovací a pitný režim
- Zdravé prostředí užívaných prostorů v souladu s Vyhláškou MZ č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých
- Bezpečné pomůcky
- Ochrana účastníků před úrazy
- Výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů, pravidelná kontrola všech prostor
- Dostupnost prostředků první pomoci, kontaktu na lékaře, praktická dovednost zaměstnanců poskytovat první pomoc
- Psychosociální podmínky:
- Vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima s otevřeností v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému
- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmů účastníků, osvojování si praktických zkušeností
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení, zpětná vazba
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- Spoluúčast účastníků na životě v zařízení (plánování, hodnocení)
- Včasná informovanost účastníků o činnosti ve školském zařízení

- Je důležité věnovat pozornost nejen vlastnímu zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví u chlapců i pracovníků organizace, ale také formální doložitelnosti, že byla učiněna všechna opatření, aby nebezpečí úrazu bylo minimalizováno.